

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>Az óra címe: A RÁDIÓMŰSOR: AMIT HALLGATUNK, ÉS AMIT SZERKESZTÜNK</p> <p>Az óra célja: A diákok ismerjék fel, hogy a rádióműsor szerkesztett szöveg, építsék be, hogy a szerkesztők és a hallgatók is felelősek a médianyilvánosság alakításában. Az anyag az elemző-kritikus megközelítést épp úgy erősíti, mint részvételi demokrácia digitális polgárának magatartását.</p> <p>Szerző: Horváth Beáta, Kalmár András</p>		
<p>Kreatív játék</p>	<p>RÁHANGOLÓDÁS. HALLGATÓK ÉS MŰSORKÉSZÍTŐK: 15 PERC</p> <p>A bevezető játék célja, hogy a diákok megtapasztalják, hogy hallgatóként is küldhetnek üzeneteket. A játékot követő beszélgetésben pedig közösen elemezzük ezt a helyzetet. Rámutatunk arra, hogy a mai műsorkészítésnek nagyon fontos tényezői a műsor szerkesztői, valamint a hallgatók, akik nemcsak passzív befogadók, hanem üzenetekkel formálják a műsort és a közösséget.</p> <p>Beépítendő fogalmak: műsorszerkesztés, hallgatók (befogadók), információ, tájékoztatás, részvételi média, (részvételi demokrácia)</p> <p>Felhasznált és elemzendő szöveg: LGT: Szól a rádió (lásd a mellékletben)</p>	<p>Bevezető szerepjáték</p> <p>Az óra elején mindenfajta bevezető nélkül a pedagógus be- rakja az LGT „Szól a Rádió” c. számát.</p> <p>Utána mint egy rádiós műsorvezető köszönti a gyerekeket, pl:</p> <p>- Üdvözlöm a kedves hallgatókat, ma szeptember 15-e van, Jeromos napja, önök/ti az 5/b FM műsorát hallgatják/játok, és az imént a Locomotiv GT zenekar Szól a rádió című számát játszottuk le, nem véletlenül: a mai adásban a rádiózásról lesz szó. De előtte hallgassuk meg a közlekedési híreket! Azonnal kapcsoljuk...</p> <p>Körbenéz az osztályteremben, kiszól a „mikrofon” mögül: - Na gyerekek, ki meséli el, milyen volt ma a forgalom a Fő utcá- ban? Láttátok azt a nagy építkezést, ami miatt a busz is alig fért el? (Lokális hírek, esett az eső, csúszott a bicikliút, késett a villamos, apu defektet kapott stb. 3-4gyerek jelentkezik, válaszol, a pedagógus esetleg biztatja őket, hogy „rádiósan”, tehát ne személyes élményként, hanem általános tájékozta- tásként mondják el az információkat)</p> <p>- Köszönöm az információkat!</p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>Irányított beszélgetés Megfigyelések pl.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A műsorvezető, mert ő vette fel a témát • A hallgatók, mert információt szolgáltatottak • A hallgatók, mert számukra fontos információk hangzanak el. <p>Megfigyelések , szabályok pl.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A műsorvezető, illetve a szerkesztők irányítják a műsort, mert ők választják ki, hogy ki szólal meg. • Röviden kell beszélni. • Úgy kell beszélni, hogy más is megértse. 		<p>Irányított beszélgetés arról, hogy hogyan tájékozathatjuk MI a médiát, ha fontos dolgot látunk, miképp kerülnek szóba a közlekedés vagy lokális élet eseményei.</p> <p>Kérdések: Ki készítette az előbb elhangzó rádióműsor-részletet? Milyen szabályok, elvek szerint készült ez a műsor? Megjegyzés: A diákok számára nem mindig egyértelmű, hogy a betelefonálók egy szűrőn keresztül jutnak el a műsorig. Ha az ő megjegyzéseik közt ez nem szerepel, akkor a tanári összefoglalóban hangsúlyozzuk ezt a tényt, alapelveket.)</p>
<p>A diákok önállóan elolvassák a szöveget, kiemelik a számukra furcsa, idegen kifejezéseket. A szövegértési feladaton már pármunkában dolgozhatnak.</p>	<p>EGY KIS TECHNIKATÖRTÉNET: 20 PERC A technikatörténeti rész több irányba mozdítja az óra menetét.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Egyrészt ezen témán keresztül rámutatunk, hogy a technikai adottságok, a könnyebb sugárzási és vételi lehetőségek is meghatározzák a műsorszerkesztés mikéntjét. - Ezek a lehetőségek gyorsítják a műsorokat, egyre több adó, műsor jöhet létre - Áttételesen ezzel hangsúlyozzuk, hogy a részvételi demokráciát a mobiltelefonok mennyire megsegítik, hiszen a hallgató (befogadó) azonnal tud reagálni. - A szövegelemzések már a reprezentáció problémáját is felvetik. <p>A feladatsor előkészítést igényel. A diákok párban megkapják az LGT előbb hallott dalának, a Szól a rádióknak szövegét, illetve annak részletét, és a hozzá kapcsolódó szövegértési feladatokat.</p> <p>Felhasznált és elemzendő szöveg: az LGT Szól a rádió című dalának első öt szakasza T. Hooper: A király beszéde, 2010. 00:00-tól 03:45-ig (lásd a mellékletben)</p>	<p>Feladat: Olvassátok el egyedül, önállóan az LGT dalának öt szakaszát! Emeljétek ki azokat a szavakat, amelyek magyarázatra szorulnak!</p> <p><i>„Még broadcastingnak hívták, s nagyon sok pénzbe került, Mikor az első szpíker izgatottan a mikrofonhoz ült. Érces hangja felszárnnyalt és messzire repült, És egy hallgatóban megszólalt: - A próba sikerült!</i></p> <p>2. <i>S a Gyáli úton állt egy csukott bútorszállító, És ott volt huszonháromban az első stúdió. És műsor gyanánt akkoriban az is megfelelelt, Ha Marcal János segédtsizt egy nótát énekelt.</i></p> <p>R. : <i>Szól a rádió, szól a rádió. : </i></p> <p>3. <i>A Rádióról huszonnégyben feljegyezhetnék, Hogy az Állatkertből sugározta az első koncertjét. És a lemezgyártók átkozták a konkurenciát, Mely profit nélkül árulta a Kék rapszodiát.</i></p> <p>4. <i>A közel lakó amatőrök tisztán hallották, Mikor a csepeli adó huszonötben jó reggelt kívánt. A magasba szöktek mindenféle furcsa antennák, És egy ügyes diák detektoros vevőt fabrikált. R.</i></p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>Pármunka Helyes válasz pl. - a rádió története - a szpíker alakja - a „tilos rögtönözni”</p>		<p>5. A hőskorban már megtanulta minden bemondó: <i>Tilos rögtönözni, a leírt szöveg felolvasandó!</i> <i>Bár Skoff Elzát és Filotás Lilit kevesen ismerték,</i> <i>Azt tudta minden hallgató, hogy a hangjuk milyen szép.”</i></p> <p>A szómagyarázat után (pl. broadcasting, szpíker, detektor, segédtsízt, konkurencia) szövegértési feladaton keresztül mutassunk rá a rádiózás korai szakaszának egy-két jellegzetességére.</p> <p>Szövegértési feladat pármunkában:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Emeljete ki a szövegből legalább öt olyan elemet, amely azt mutatja, hogy a szöveg a rádió történetével, múltjával foglalkozik! 2. A szállító – stúdió szavak rímelnek. Mi kapcsolja össze még a két kifejezést? 3. Emeljete ki a szövegből öt olyan kifejezést, amely azt mutatja, hogy a rádiózás technikai rendszer! 4. Hogyan s miért jelenik meg a zene a rádió történetében? 5. Igazak az alábbi állítások? A versszöveg elemeivel válaszolj! <p>A rádióbemondók képzetek voltak. Skoff Elza szép volt.</p> <hr/> <p>Feladat: Nézzétek meg A király beszéde című film első perceit! Milyen elemek kapcsolják össze a filmrészletet és az LGT dalszövegét?</p> <p>A film bevezető jelenetét fogjátok látni. 1925-ben az angol uralkodó kisebbik fia mond beszédet a rádióban. A film története azt vizsgálja, hogy a beszédhibával rendelkező herceg hogy küzd meg ezzel a problémával. A most következő részlet még csak előkészíti ezt a fő témát, elemzésünkben most ez nem kap szerepet.</p> <p>(A dadogás problémája, szerepeljenek-e beszédhibás emberek a rádióban, a médiában, illetve/és miért fontos, hogy beszédhibás emberek szerepeljenek a médiában szintén fontos téma. Érdemes a Kik szerepeljenek a rádióban című részben elővenni.)</p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>Frontális munka</p> <p>-----</p> <p>Egyéni munka vagy a fiúk és a lányok csoporthoz is beszélgethetnek az anyagról. Válaszlehetőségek pl.: - Fiúk: Gyorsan, gördülékenyen beszél. Sok témát össze tud kapcsolni. Előre gördíti a beszélgetés menetét stb. - Hétköznapi, artikulációja nem tökéletes. „Nevetgél”, vannak hirtelen érzelmei (Kicsit zavarba jön.) - Lányok: Egy edzőről van szó. Megszólalásait a műsorvezető irányítja. - Jól fejezi ki magát. Röviden gördülékenyen fogalmaz.</p> <p>-----</p> <p>Irányított beszélgetés</p>	<p>Ki szerepeljen a rádióban (médiában)? A profik vagy a mindennapi emberek? Elemzés: 15 perc</p> <p>A technikatörténeti rész után a profik és amatőrök szerepét vizsgáljuk a rádióban.</p> <p>A mai ember már gyakorlottan tud bánni a hangjával, tud telefonálni, nem zavarja, ha azzal beszél, akit nem lát, nem ismer. Ebben a részben azt igazoljuk, hogy profik és mindennapi emberek, hivatalos személyek és a mindennapi ember véleménye egyaránt fontos.</p> <p>Elemzendő anyag: Beszélgetés Szendrődy Szonjával, a Vörösmarty Rádió felvétele (lásd a mellékletben) 00.00-02:07-ig</p>	<p>Tanári részösszefoglalás: A rádiózás korai szakaszában még élő műsorok voltak. Vagyis a szövegek elhangzottak a stúdióban, és a közönség képzett beszélők hangját hallgatta. A közvetítés még nehezebb technikai körülmények között zajlott. A „képzett beszélő” fontos tényezője volt a műsor jól érthetőségének. Amatőrök már kaptak szerepet („Marcal János segédtsízt egy nótát énekelt”), de a profi beszélők, hírolvasók biztosították a pontos adásmenetet. A mindennapi ember még nem nagyon tudott megnyilvánulni az éterben, vagyis még az emberek nem telefonáltak rendszeresen, nem gyakorolták azt a helyzetet, ahol csak a hangjukkal kommunikálhattak.</p> <p>-----</p> <p>Feladat: Hallgassátok meg a következő felvételt. A fiúk figyeljenek a műsorvezetőre, a lányok a vendégre! Fiúk: Hasonlítsátok össze A király beszéde című film szpikerét a Vörösmarty Rádió műsorvezetőjével! Mitől válik minden napivá, hogyan képviseli a hétköznapi embert a Vörösmarty Rádió műsorvezetője? Lányok: Honnan tudjuk, hogy a vendég nem rádiós szakember? Miért ügyes nyilatkozó a vendég? Milyen képességekkel, tudással bír, amely alkalmassá teszi, hogy szereplője legyen a műsornak?</p> <p>(A részletet meghallgatása után mondjuk el a kérdéseket, majd újra játsszuk le a részletet.)</p> <p>-----</p> <p>Irányított beszélgetés arról, hogy a médiában helyet kell kapnia a hivatalos élet (politika) kérdéseinek és a mindennapi problémáknak is. Kik szerepeljenek a rádióban (a médiában)? Inkább a politikusok vagy a közember? (Érvek-ellenérvek)</p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERTEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>A diákok az instrukciók alapján önállóan dolgoznak. Egy lapra felírják véleményüket, majd csoportban egyeztetnek, érvelnek.</p> <p>Végül a szóvivők ismertetik a csoport megállapítását.</p>	<p>Ki SZEREPELJEN A RÁDIÓBAN (MÉDIÁBAN)? SZERKESZTÉSI ELVEK: 13 PERC</p> <p>Kreatív szerkesztési munka. A diákok szabadon kamatoztathatják eddigi médiatapasztalatukat és az órán tanultakat. A csoport feladattal a diákok azt fedezhetik fel, hogy a műsorok szereplői, témái szerkesztési elvek szerint épülnek egymásra. Maga a műsor épp ezt jelenti: a szövegek választás és elrendezés alapján/után születnek. A feladat során a diákok szerkesztési elvek mentén gondolkodnak, érvelnek.</p>	<p>Feladat: Mindenki írjon le egy nevet vagy egy karaktert! Mindenki olyan szereplőt válasszon, akiknek megszólalása fontos, akinek véleménye, gondolatai érdekesek lennének az iskolarádióban! Legalább három érvetek legyen, vagyis a szükséges mindenkinek meg kell tudnia védenie a saját ötletét!</p> <p>Csoportmunka: (Ha a diák kész vannak, alkossunk véletlenszerű csoportokat. Kb. 4-5 diák kerüljön egy csoportba.) Olvassátok fel, ismertessétek egymással a témákat. Vizsgáljátok meg, hogy ezek a szereplők, témák, a velük készített riportok együtt érdekes, jó műsort alkotnának-e! Ha igen, indokoljátok meg, hogy miért! Ha nem, indokoljátok meg, hogy miért! (A csoportmegbeszélés után) Válasszatok szóvivőket! A szóvivők ismertessék a csoport álláspontját (akkor is, ha megosztott)!</p>
<p>A gyerekek párban és csoportban is dolgozhatnak.</p>	<p>GYAKORLATI FELADAT: RÁDIÓMŰSOR KÉSZÍTÉS: 23 PERC</p>	<p>1. interjú - előre megadott, vagy a gyerekek által kitalált fikatív, vagy igazi témákról. A témákat először csoportosítjuk, alapvető szerkesztési elveknek megfelelően.</p> <p>(Pl. fikatív: beszélgetés az állatkert igazgatójával ahol új kisállat született/megharapott vkit a krokodil, interjú a hazánkba látogató (pop) sztárral, beszélgetés híres történelmi személlyel stb)</p> <p>(Pl. igazi: interjú a tesómmal a kedvenc zenekaráról, anyuval, aki új virágokat ültetett, barátnővel egy új fimről, de akár közérdekű témák is lehetnek, környezetvédelem/szennyezés, állattartás/kórház/mentő, környéken zajló építkezés, piac vs. bevásárlóközpont, autó vs bicikli, stb)</p> <p>Az interjú készülhet: - igazi hangrögzítővel (pl telefon, magnó) - otthon v. az óra alatt - „élőben” - az óra alatt.</p> <p>Elemi: témaválasztás, felkészülés, (kérdések kitalálása) megvalósítás majd szerkesztés – kivesszük, ami nem érdekes.</p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
		Ha valaki lassabb, nem szeretne szerepelni, nem tudja telefonját magnóként használni, akkor ő legyen megfigyelő. Figyelje meg, hogy milyen munkamegosztással dolgozik egy-egy csoport! Fogalmazza meg, hogy munkamegosztás miért fontos!
	ZÁRÁS: 4 PERC	A munkamódszerek ismertetése vagy Keressetek szerkesztési elveket, amelyekkel a most elkészült anyagok műsorra szerkeszthetők. (A műsor gyakorlati szerkesztése, a műsor technikai kivitelezése : lásd Házi feladatok.)
<p>HÁZI FELADAT(OK): Gyakorlati feladat: szerkesszettek műsort az elkészített anyagokból!</p> <p>vagy Kutatómunka: A rádióknak milyen korszakát mutatja be az LGT száma és az Illés együttes Táskarádió című dala? http://www.youtube.com/watch?v=krAffFpnTo4</p> <p>Riportkészítés 2: Nézz utána, hogy az intézmények, cégek miért alkalmaznak szóvivőket. Fogalmazd meg egy rövid műsor tervét! (Kikkel, milyen témákról beszélne!?)</p>		

FORRÁSOK

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Bajomi Lázár Péter: Média és társadalom, A telefonhírmondó és a rádió, Jaffa Kiadó, 200727-36.p

Az elektronikus sajtó története, A RÁDIÓ TÖRTÉNETE

http://mmi.elte.hu/szabdbolcseszeti/index.php?option=com_tanelem&id_tanelem=562&tip=0

Dr. Herman József – Mester Mónika: A rádiós hírszerkesztés alapjai

http://www.mediakutato.hu/cikk/2001_03_03/10_a_radios_hirszerkesztes_alapjai/?q=r%C3%A1di%C3%B3#r%C3%A1di%C3%B3

A KÉPEK, FILMEK, HANGZÓ ANYAGOK FORRÁSAI:

Dal

LGT: Szól a rádió

<http://www.youtube.com/watch?v=pvhr8WksTzM>

Dalszöveg

LGT: Szól a rádió

<http://www.zeneszoveg.hu/dalszoveg/1760/lgt/a-radio-zeneszoveg.html>

Filmrészlet

T. Hooper: A király beszéde, 2010. 00:00-tól 03:45-ig

<http://www.youtube.com/watch?v=jaGdrxS4bdc>

Riport

Beszélgetés Szendrődy Szonjával (a Vörösmarty Rádió felvétele)

„A Fehérvár Arénában Kaiser Tamás és Somos Zoltán kollégák vendége volt Szendrődy Szonja, aki várhatóan indul a New York Marathonon.”

<http://www.vorosmartyradio.hu/hangarchivum>